

memo

van	telefoon	e-mail	datum
Alex Rijpert	0118 - 675566	a.rijpert@middelburg.nl	15 januari 2026

aan

Via Presidium aan deelnemende fracties gemeenteraadsverkiezingen 2026

onderwerp

(In)formatieproces Middelburg 2026

Het proces dat na de verkiezingen wordt gelopen is niet vastgelegd in wet- of regelgeving. Wel zijn er in de loop van de jaren ongeschreven regels en werkwijzen ontstaan. Ook is het proces aan de orde geweest bij het opstellen van het overdrachtsdocument van de raad. Omdat daaruit naar voren kwam dat de leden tevreden zijn over hoe dit proces vorige keren is georganiseerd, leest u in dit memo het advies van de griffier over het komende (in)formatieproces op basis van uw input en de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen. Zoals rondom iedere gemeenteraadsverkiezing wordt dat geagendeerd in het presidium zodat de zittende fracties hierover kunnen spreken.

Informatiefase: Duidingsbijeenkomst

Het is in Middelburg niet gebruikelijk om een duidingsbijeenkomst/debat te houden over de uitslag van de verkiezingen. Omdat die optie wel kan bijdragen aan de openbaarheid en navolgbaarheid van het proces is het wel aangekaart in het overdrachtsdocument. Daar is te lezen dat het een goed idee kan zijn, mits het de rest van het informatieproces niet in de weg zit. Dat betekent dat dit gesprek tussen de lijsttrekkers direct na de verkiezingen gepland moet worden als start van de informatiefase. Ook zal het aan de hand van de voorlopige uitslag gevoerd moeten worden, omdat de definitieve uitslag pas op 26 maart wordt vastgesteld door het centraal stembureau (deze datum is verplicht door Kiesraad). Als de raad een duidingsgesprek wil voeren als gehele raad, kan dat niet eerder dan 1 april, de datum waarop de raad wordt geïnstalleerd. Dat voldoet m.i. niet aan het criterium dat het de rest van het proces niet in de weg moet zitten. In 2022 is namelijk in de vergadering waarin de leden zijn geïnstalleerd ook het advies van de informateur al besproken. De informatiefase was toen al afgerond. De openbare duidingsbijeenkomst kan plaatsvinden op **19 maart**.

Besloten is
20 maart 10.30

De duidingsbijeenkomst is dus geen raadsvergadering maar een gesprek tussen de lijsttrekkers van de verkozen partijen. Voorgesteld wordt het debat voor te laten zitten door de burgemeester bijgestaan door de griffier. Wat bespreekt u daar? Ik kan me voorstellen dat elke lijsttrekker een oordeel uitspreekt over de uitslag van de verkiezingen; ook kan worden uitgesproken welke rol en positie zij voor zichzelf zien in de collegevorming; het vervolgproces (waarvoor in deze memo een suggestie staat). Eenmaal uitgesproken kan er een gesprek/debat gevoerd worden over hetgeen is gedeeld en kan aan de grootste fractie (o.b.v. voorlopige verkiezingsuitslag) gevraagd worden of er een informateur in beeld is en kunnen over het te volgen proces afspraken worden gemaakt.

Informatiefase: Informateur(s)

Ook als er geen duidingsbijeenkomst is ga ik er vanuit dat direct na de verkiezingen wordt gestart met de informatiefase. Op grond van eerdere ervaringen adviseer ik u de grootste fractie het initiatief te laten in het aanstellen van een informateur. Hierbij is het gebruikelijk en verstandig een informateur van buiten de gemeenteraad te kiezen, zodat de informateur een zekere afstand tot de raad heeft en daardoor wat meer distantie in zijn analyse kan inbouwen. Er kan ook gewerkt worden met twee informateurs, maar dat is aan de partijen om te bepalen en ligt vooral voor de hand op het moment dat er geen groot verschil zit tussen de twee

onderwerp
(in)formatieproces Middelburg 2026

grootste partijen. Daarnaast kan het ook worden overwogen omdat het werken in een duo een breder inzicht kan opleveren.

(In)formatiefase: Informatiepositie lopende zaken

Het is gebruikelijk dat vanuit de organisatie een brief aan de informateur wordt opgesteld. Hierin wordt over belangrijke thema's de stand van zaken, actualiteiten en verwachtingen beschreven. Deze brief kan als bron voor de gesprekken worden gebruikt en helpt bij het verstrekken van dezelfde informatie aan alle gekozen raadsleden/fracties. Onderdeel van deze brief is ook de financiële situatie van de gemeente.

Formatiefase

De ondersteuning van het formatieproces wordt niet door de griffie gedaan maar door de organisatie. De gemeentesecretaris zal hiertoe de benodigde capaciteit leveren.

Uit het gesprek over het overdrachtsdocument is over dit onderwerp naar voren gekomen dat de huidige raad adviseert om de beoogde coalitie de ruimte te geven om tot een akkoord te komen, waarbij het wel belangrijk is om de minderheid niet te vergeten en waar mogelijk raadsbrede akkoorden te maken op thema's waar dit mogelijk én waardevol is. Voor het proces is het belangrijk dat dit binnenskamers gebeurt. Wel is het belangrijk dat er openbare en transparante procesinformatie wordt gedeeld.

Er is ook uitgesproken dat het aan de nieuwe raad is om te bepalen of er met een raadsakkoord gewerkt gaat worden. Door de griffie worden op basis van dit signaal uit de raad geen voorbereidingen getroffen voor het opstellen van een raadsakkoord. Tijdens de gesprekken in de informatiefase kan worden geïnventariseerd welke onderwerpen fracties geschikt achten voor een eventueel raadsakkoord.

Proces en activiteiten in chronologische volgorde

Onderstaand leest u het proces dat wordt voorgesteld in volgorde van de tijd. Hierbij merk ik op dat de genoemde data op een inschatting zijn gebaseerd. Het formatieproces is verder niet gebonden aan wettelijke termijnen, anders dan de startdatum van de gemeenteraad (1 april 2026).

20 maart 10.30

fase 1: Duidingsgesprek en/of informatiefase door de informateur	vanaf 19 maart 2026
1. De informateur (ondersteund door de griffier) nodigt alle partijen uit voor een op informatie gericht overleg. De informateur is aangezocht door de fractie met de meeste stemmen en heeft voldoende afstand tot de dagelijkse politiek dat hij of zij in de rol van informateur aanvaardbaar is voor de andere partijen. - Maximaal twee vertegenwoordigers per partij. Inhoud van het gesprek zijn in ieder geval de volgende onderwerpen: - o Wil men zelf deelnemen aan een coalitie? - o Wat is volgens de fractie de meest voor de hand liggende coalitie? - o Wat zijn de (maximaal vijf) belangrijkste punten voor het coalitieakkoord? - o Over welke onderwerpen zou u breder dan een coalitie afspraken willen maken? - o Wat is de beoordeling van de voorgestelde verdere procedure? - o Als deelname aan de coalitie niet aan de orde is, verkennen onder welke voorwaarden de bereidheid bestaat om steun te verlenen aan een te vormen college. - o Meningen peilen met betrekking tot het aantal wethouders.	

onderwerp
(in)formatieproces Middelburg 2026

2. Als na de eerste gespreksronde nog onduidelijkheden resteren óf als de informateur nog niet in staat is een advies te formuleren, kan steeds een volgende gespreksronde plaatsvinden. Voor die gespreksronde kunnen opnieuw verschillende fracties worden uitgenodigd.
3. Als de informateur er niet in slaagt om advies uit te brengen geeft hij of zij de opdracht terug aan de gemeenteraad. De eerstvolgende fractie qua stemmen kan dan opnieuw starten met de informatiefase, tenzij de raad anders beslist. Daarvoor moet dan een motie worden ingediend en aangenomen.
4. Burgemeester en later pers informeren over stand van zaken door de informateur.

fase 2: Afronding informatiefase door informateur bespreken advies in raad

1 april 2026

1. Op basis van de informatiegesprekken wordt een overzicht (matrix) gemaakt met de resultaten en een schriftelijk advies van de informateur. Het advies en de matrix worden direct na het gereedkomen van het advies beschikbaar gesteld aan de gemeenteraad. Een debat hierover zou plaats kunnen vinden aansluitend aan de installatie van de nieuwe raad (1 april) of op een ander moment.
2. De informateur biedt het advies aan en licht het toe in een openbare raadsvergadering. De informateur beantwoordt vragen van raadsleden.
3. Indien de raadsleden daar behoefte aan hebben kan vervolgens debat plaatsvinden tussen de raadsleden over het advies en over de volgende stap in het formatieproces.
4. De formateur is de kandidaat-wethouder van de grootste kandidaat coalitiepartij, tenzij de raad anders beslist. Daarvoor moet dan een motie worden ingediend en aangenomen.

fase 3: De formatie

1. De kandidaat-wethouder van de grootste kandidaat coalitiepartij (ondersteund door een hiertoe door de gemeentesecretaris aangewezen ambtenaren) informeert de burgemeester en vraagt haar advies.
2. Het proces wordt ingericht door de kandidaat-wethouder van de grootste partij ondersteund door de aangewezen ambtenaren. De griffier heeft hierin geen rol, hij is als adviseur voor de gehele raad beschikbaar.

fase 4: Afronding formatie en benoeming wethouders

1. In de afrondende fase van de formatie wordt het integriteitsonderzoek van de beoogde wethouders uitgevoerd;
2. Vervolgens wordt een raadsvoorstel opgesteld om de formatie van de wethouders vast te stellen; In de raad wordt schriftelijk (geheim) gestemd over de kandidaten die worden voor gedragen; Na de uitslag van de commissie tot stemopneming wordt de kandidaten gevraagd of zij de benoeming aanvaarden en worden zij beëdigd in de raadsvergadering;
3. Indien de wethouders uit de raad komen worden de vrijgekomen plaatsen ingevuld door nieuwe raadsleden;
4. Debat over coalitieakkoord (indien gewenst).